

ความเป็นมาของโครงการ

ชมรมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด ดำเนินงานในเขตท้องที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งครอบคลุมเนื้อที่ของ 8 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอปากท่อ อำเภอบางแพ อำเภอวัดเพลง อำเภอบึง และกิ่งอำเภอลำสนธิ สภาพทั่วไปของจังหวัดราชบุรีซึ่งเป็นเขตท้องที่ดำเนินงาน มีลักษณะพอสรุปได้ดังนี้

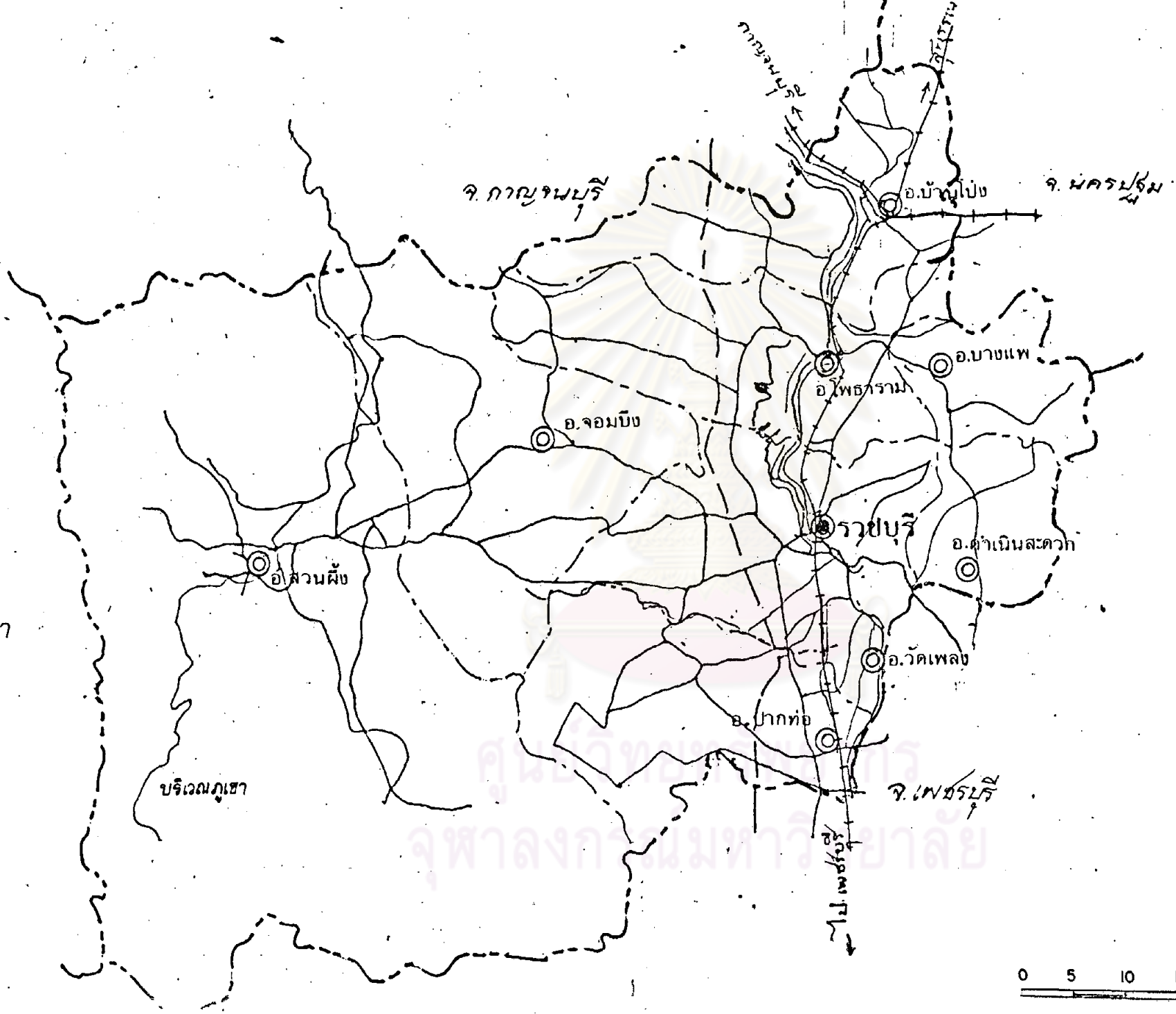
- ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดประมาณ 680,000 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาวนา มีระบบชลประทานในการทำนา และเมื่อเสร็จจากการทำนาแล้วก็ปลูกข้าวโพดและถั่วเขียว แต่ในที่ราบใกล้เขตอำเภอบึงและกิ่งอำเภอลำสนธิ จะปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลังและละหุ่ง ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าวและอ้อย

- ลักษณะดิน แหล่งน้ำและลมฟ้าอากาศ ดินมีลักษณะเป็นดินปนทราย ซึ่งในบางแห่งเป็นดินเหนียวปนทราย พื้นที่การเกษตรส่วนน้อยอยู่ในเขตชลประทาน ส่วนใหญ่ได้รับน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำแม่กลองและน้ำฝน พื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดอยู่ในเขตร่มลุ่ม

- การคมนาคมขนส่ง ทางรถยนต์เป็นทางคมนาคมที่ใช้ติดต่อและขนส่งได้ดีที่สุด มีถนนเชื่อมโยงติดต่อกับกรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียงสะดวกมาก และสามารถติดต่อได้ทุกฤดูกาล

- สภาพการถือครองที่ดิน ผู้ถือครองที่ดินแต่ละคนมีเนื้อที่ขนาดเล็ก มีหนังสือสำคัญการถือครองที่ดินประมาณร้อยละ 70 ที่เหลืออีกร้อยละ 30 ต้องเช่าที่ดินหรือไม่มีหนังสือสำคัญการถือครองที่ดิน

∴

แผนที่แสดงแหล่งที่ตั้งของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดราชบุรี

รูปที่ 1

- ภาระหนี้สิน หนี้ ความประพฤติ และทัศนคติทั่วไปของคนในท้องถิ่น เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินน้อย ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ก็ไม่ต้องการเป็นหนี้ จะกู้ยืมเท่าที่จำเป็นเพียงเพื่อใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตเท่านั้น หนี้ความประพฤติของคนในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์สุจริต สุภาพ และเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย

- สภาพของการผลิตและการดำเนินงานเกษตร ในการผลิตส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัว จะมีการจ้างรถไถและแรงงานเป็นส่วนน้อย นิยมใช้แรงงานสัตว์และเครื่องมือพื้นเมือง การดำเนินงานทางเกษตรกรรมเพิ่งจะเริ่มเปลี่ยนแปลงมาสู่การผลิตแบบใหม่ กล่าวคือ เริ่มมีการใช้ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และระบบชลประทาน

- สภาพของการตลาดผลผลิตผลการเกษตรโดยทั่วไปในท้องถิ่น (ดูรูปที่ 2. หน้า 9 ประกอบ) มีผู้ผลิตหรือเกษตรกรเป็นผู้ขายผลผลิตของตนเองให้กับตลาดและพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น ซึ่งพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นมี 2 ระดับ คือระดับที่รวบรวมผลผลิตแล้วขายภายในท้องถิ่นกับระดับที่รวบรวมผลผลิตเพื่อส่งตลาดในกรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียง พ่อค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคนจีน ทำการค้าขายเชื่อมโยงกันเป็นอย่างดีและมีทุนมาก เกษตรกรมักถูกเอารัดเอาเปรียบในด้านการชั่ง ตวง อยู่เสมอ

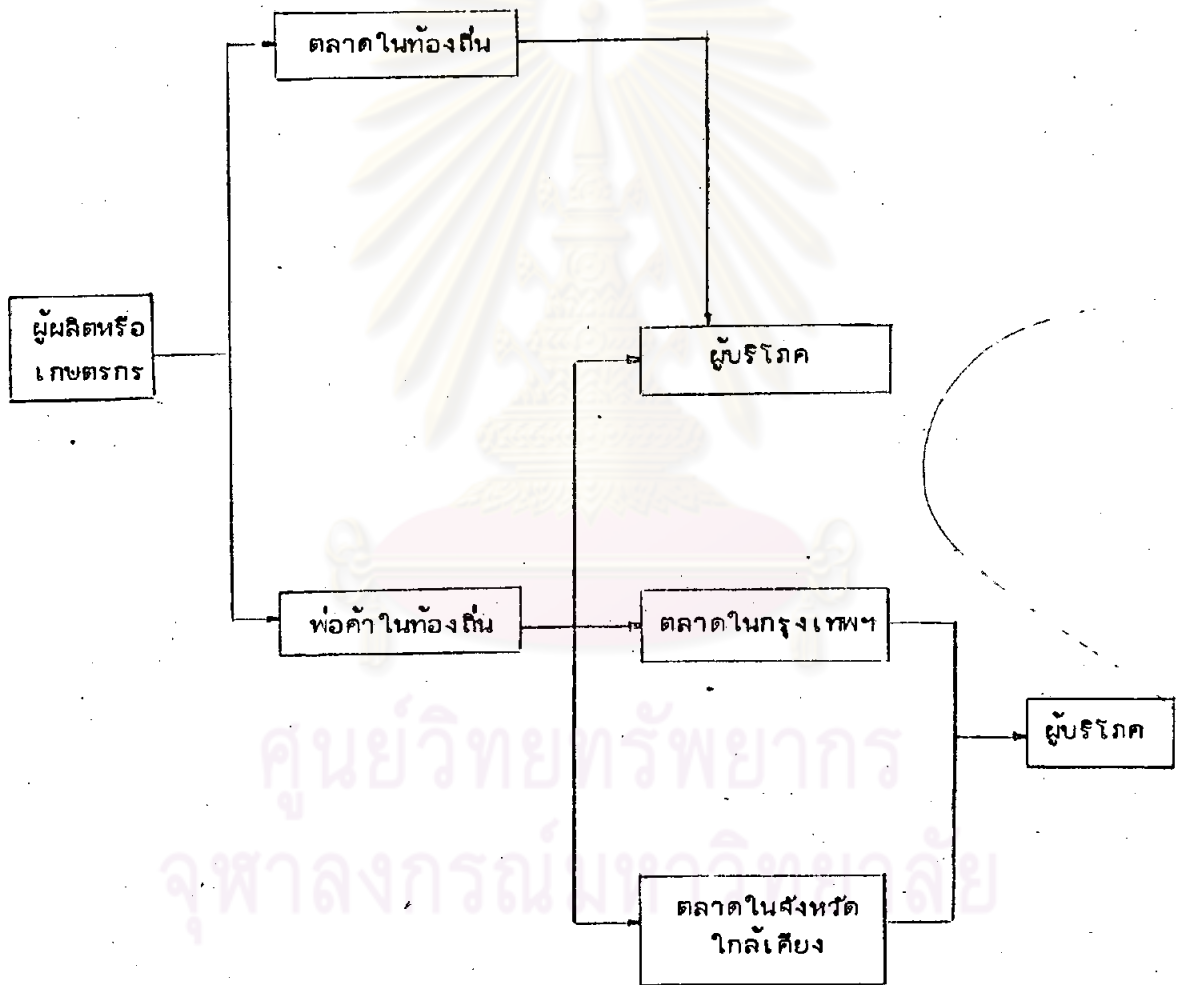
- สภาพของตลาดผลผลิตผลการเกษตรที่โครงการดำเนินการ โรงสีในจังหวัดมีหลายขนาดด้วยกัน ขนาดใหญ่ส่วนมากเป็นของคนจีน ส่วนขนาดกลางและขนาดเล็กมักเป็นของคนไทย

ประวัติโดยสังเขป

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร จังหวัดราชบุรี จำกัด ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 มีเลขทะเบียนที่ กสส.112/2519 สำนักงานตั้งอยู่ที่ ตำบลโคกหม้อ ติดกับถนนเพชรเกษม อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ชุมชุมสหกรณ์มีสมาชิกอันประกอบด้วยสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดราชบุรี รวม 13 สหกรณ์ แต่ละสหกรณ์มีจำนวนสมาชิก พื้นที่ทำการเกษตรและผลผลิต ดังนี้

รูปที่ 2

แผนภูมิแสดงช่องทางการจำหน่ายผลิิตผลการเกษตร

1. สหกรณ์การเกษตรบางแพ จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 2*มีสมาชิกรวม 976 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 39,000 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 40 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 30 ตันต่อไร่ ในปีปกติ
2. สหกรณ์การเกษตรโพธาราม จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 2 มีสมาชิกรวม 1,794 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 41,000 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 23 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 30 ตันต่อไร่ ในปีปกติ
3. สหกรณ์การเกษตรบ้านโป่ง จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 2 มีสมาชิกรวม 870 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 11,000 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 13 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 30 ตันต่อไร่ ในปีปกติ
4. สหกรณ์การเกษตรปากท่อ จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 3 มีสมาชิกรวม 644 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 11,000 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 17 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 30 ตันต่อไร่ ในปีปกติ
5. สหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 2 มีสมาชิกรวม 904 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 18,000 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 20 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 30 ตันต่อไร่ ในปีปกติ
6. สหกรณ์การเกษตรวัดเพลง จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 3 มีสมาชิกรวม 391 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 6,000 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 15 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 30 ตันต่อไร่ ในปีปกติ

*รกล. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ร่วมกันกำหนดชั้นของสหกรณ์การเกษตร ออกเป็น 3 ชั้นคือ

1. สหกรณ์การเกษตร ชั้น 1. หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่มีการดำเนินงานมานาน มีระบบการจัดการธุรกิจที่ดีเยี่ยมและมีขนาดหรือปริมาณธุรกิจที่กว้างขวาง
2. สหกรณ์การเกษตร ชั้น 2. หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่มีการดำเนินงานมานานพอสมควร คือตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป มีระบบการจัดการและขนาดธุรกิจในระดับปานกลาง
3. สหกรณ์การเกษตร ชั้น 3. หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่ตั้งขึ้นใหม่ หรือมีระบบการจัดการและขนาดของธุรกิจในระดับต่ำ

7. สหกรณ์การเกษตรดำเนินสะดวก จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 2 มีสมาชิกรวม 684 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 5,500 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 18 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 30 ถังต่อไร่ ในปีปกติ

8. สหกรณ์การเกษตรจอมบึง จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 3 มีสมาชิกรวม 653 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 18,750 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 28 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว อ้อย และมันสัมปะหลัง ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 25 ถัง 8 ตัน และ 4 ตันต่อไร่ ตามลำดับ ในปีปกติ

9. สหกรณ์การเกษตรสวนผึ้ง จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 3 มีสมาชิกรวม 504 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 21,430 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 42 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ อ้อย มันสัมปะหลัง และข้าวโพด ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 12 ตัน 0.05 ตัน และ 4 ตันต่อไร่ ตามลำดับ ในปีปกติ

10. สหกรณ์การเกษตรโป่งกระกิง จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 3 มีสมาชิกรวม 522 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 16,500 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 32 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ มันสัมปะหลัง ข้าว และข้าวโพด ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 0.3 ตัน 30 ถัง และ 3 ตันต่อไร่ ตามลำดับ ในปีปกติ

11. สหกรณ์การเกษตรชาวไร่อ้อยบ้านโป่ง จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 2 มีสมาชิกรวม 402 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 13,000 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 32 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ อ้อย และข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 10 ตัน และ 30 ถังต่อไร่ ตามลำดับ ในปีปกติ

12. สหกรณ์การเกษตร กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติส่วนกลาง หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ จังหวัดราชบุรี จำกัด (สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. ราชบุรี จำกัด) เป็นสหกรณ์การเกษตร ชั้น 3 มีสมาชิกรวม 224 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 5,000 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 22 ไร่ ผลิตผลหลักได้แก่ ข้าว ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 35 ถังต่อไร่ ในปีปกติ

13. สหกรณ์โคกหมอนองโพราชบุรี จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรชั้น 2 มีสมาชิกรวม 1,658 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณ 23,520 ไร่ เฉลี่ยครอบครัวละ 14 ไร่ ผลิตผลหลักคือ น้ำมันโค

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2526) ชุมนุมสหกรณ์ฯมีสมาชิกเพียง 12 สหกรณ์ ทั้งนี้เพราะสหกรณ์การเกษตรส่วนหนึ่ง จำกัด ถูกฟ้องล้มละลาย จึงหมดสภาพการเป็นสหกรณ์และสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ฯนับแต่พ.ศ. 2524 เป็นต้นมา

ในด้านการบริหารงาน จะมีคณะกรรมการของชุมนุมสหกรณ์ฯที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์สมาชิก ทำหน้าที่เป็นคณะผู้บริหารของชุมนุมสหกรณ์ฯ การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานคณะหนึ่ง ๆ นั้นให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ฯ กล่าวคือ¹ จะให้คณะกรรมการ ดำเนินการเลือกตั้งระหว่างกันเอง ขึ้นดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการ 1 ตำแหน่ง รองประธานกรรมการ 1 ตำแหน่ง และเลขานุการ 1 ตำแหน่ง กับอาจให้มีผู้ช่วยประธานกรรมการหรือเลขานุการอีก 1 ตำแหน่งก็ได้ คณะกรรมการที่เลือกตั้งขึ้นนี้จะอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 2 ปี และต้องออกจากตำแหน่งเมื่อถึงวันประชุมใหญ่สามัญประจำปี ทุกปี จำนวนกึ่งหนึ่ง แล้วให้มีการเลือกตั้งกันใหม่แทนจำนวนที่ออก ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานมาชุมนุมสหกรณ์ฯมีคณะกรรมการมาแล้ว 6 ชุด

ความเป็นมาของโครงการสินเชื่อระยะยาวเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร

²โครงการนี้เกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐบาลในสมัย นายกรัฐมนตรี ธานินทร์ กรัยวิเชียร ซึ่งในขณะนั้นรัฐบาลมีความประสงค์ที่จะพุงราคาข้าวเปลือกเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เป็นชาวนามีรายได้สูงขึ้น แต่การดำเนินงานช่วยเหลือนั้นกระทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะการขายข้าวเปลือกของเกษตรกร ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อิทธิพลของพ่อค้าคนกลางหรือเจ้าของโรงสีซึ่งเป็นผู้กำหนดราคาข้าวเปลือก จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายและลงทุนทำนาในปีต่อไป เกษตรกรจึงตกเป็นลูกหนี้ของพ่อค้าจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภค และหลังจากเก็บเกี่ยว

¹ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด, "ข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด" (จังหวัดราชบุรี: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด, 2520), หน้า 12.

²ไพโรจน์ สัทธาพิพัฒน์ และ ศิริ ธรรมามร, ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร-การดำเนินงานสินเชื่อการเกษตร ตามข้อบังคับฉบับที่ 25,26 (พระชนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2523), หน้า 61.

เกษตรกรต้องขายข้าวเปลือกจำนวนหนึ่งเพื่อชำระหนี้ค่าเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่พ่อค้าเหล่านั้น ในราคาที่ไม่ยุติธรรม นอกจากนี้กลุ่มเกษตรกรไม่มีฉางและโรงสีสำหรับเก็บและแปรสภาพข้าว-เปลือกของตนเอง จึงจำเป็นต้องขายข้าวเปลือกหลังจากเก็บเกี่ยวแล้วให้กับพ่อค้าหรือเจ้าของโรงสีทันทีแม้ว่าจะได้ราคาต่ำ ดังนั้นหากสถาบันเกษตรกรต่าง ๆ มีฉางและโรงสีเป็นของตนเองก็จะทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างมาก เพราะสามารถรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อแปรสภาพเป็นข้าวสารหรือเก็บรักษาไว้แล้วนำออกขายในเวลาที่ยังมีราคาดีคือช่วงปลายฤดูการผลิต รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายนี้ขึ้น และสั่งการมายังกรมส่งเสริมสหกรณ์และ ธกส. เพื่อร่วมมือกันในการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์จะดำเนินการเน้นหนักไปในด้านกิจกรรมต่าง ๆ ส่วน ธกส. จะให้ความสนับสนุนด้านเงินทุน และร่วมมือในการติดตามควบคุมและประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันเกษตรกร กรมส่งเสริมสหกรณ์และ ธกส. ได้ร่วมกันวางหลักการในการดำเนินงานตามโครงการนี้ไว้ ดังต่อไปนี้

1. ธกส. จะให้เงินกู้แก่สถาบันสหกรณ์ เป็นจำนวนกึ่งหนึ่งของราคาค่าก่อสร้างส่วนที่เหลือให้สถาบันสหกรณ์ผู้กู้ กู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อเป็นการสมทบ
2. แบบแปลนของโรงสีที่สถาบันสหกรณ์จะก่อสร้างนั้น จะต้องเป็นไปตามที่วิศวกรกรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนดและได้รับความเห็นชอบจาก ธกส. แล้วเท่านั้น
3. ค่าก่อสร้างโรงสีตามข้อ 2. จะต้องอยู่ในวงเงินที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ให้ความตกลงกับ ธกส. ซึ่งเป็นราคาที่แน่นอน หากสถาบันสหกรณ์ได้ก่อสร้างโรงสีเกินกว่าวงเงินดังกล่าวนี้ ให้สถาบันสหกรณ์นั้นใช้เงินทุนของตนเองออกสมทบ หรือหากเป็นการสร้างโรงสีโดยวิธีทำสัญญาจ้างเหมา ซึ่งมีค่าจ้างเหมาต่ำกว่าวงเงินที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ให้ความตกลงกับ ธกส. สถาบันสหกรณ์นั้นจะกู้เงินจาก ธกส. ได้เพียงครึ่งหนึ่งของวงเงินสร้างโรงสีที่ระบุในสัญญาจ้างเหมานั้น ส่วนอีกครึ่งหนึ่งให้กู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ แต่หากสถาบันสหกรณ์รับเงินกู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์มาแล้ว เป็นจำนวนครึ่งหนึ่งที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ให้ความตกลงไว้กับ ธกส. ธกส. ก็จะจ่ายเงินกู้ให้เพียงส่วนที่เหลือของค่าก่อสร้างโรงสีตามสัญญาจ้างเหมา เท่านั้น
4. กรมส่งเสริมสหกรณ์ จะเป็นผู้คัดเลือกสถาบันสหกรณ์ที่จะเข้าร่วมโครงการนี้ในเบื้องต้น แล้วเสนอรายชื่อมาเพื่อ ธกส. ทราบ
5. ต่อมาเมื่อสถาบันสหกรณ์ที่มีรายชื่อตามข้อ 4 แจ้งความจำนงจะขอกู้เงินระยะยาวตามโครงการนี้ ธกส. จะลอบสวนและพิจารณาความเหมาะสมในขั้นรายละเอียดเมื่อเห็นชอบแล้ว

ก็จะแจ้งให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ เพื่อจ่ายเงินกู้ตามโครงการในส่วนของตนก่อน เมื่อสถาบันสหกรณ์นั้นใช้เงินในส่วนของกรมส่งเสริมสหกรณ์หมดแล้ว รกส. จึงจะจ่ายเงินกู้ในส่วนของตนต่อไป

6. เจื่อนโยในด้านอื่น ๆ เช่น จำนวนทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ผู้กู้ การเบิกเงินกู้ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้และการผ่อนผันการชำระหนี้ หลักประกันเงินกู้และการประกันภัย อัตราดอกเบี้ย จำนวนเงินทุนที่สถาบันสหกรณ์ต้องมีเพื่อใช้ในการรวบรวมข้าวเปลือก ตลอดจนการติดตามการประเมินผลโครงการ ให้เป็นไปตามข้อบังคับธนาคาร ฉบับที่ 26*ว่าด้วยเรื่องการทำกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตรหรือชุมนุมสหกรณ์จังหวัด กู้เงินระยะยาวเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ถาวร

เมื่อได้ตกลงร่วมกันในหลักการแล้ว กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้จัดทำโครงการสร้างฉางและโรงสี พร้อมกับคัดเลือกสหกรณ์การเกษตรและชุมนุมสหกรณ์จังหวัด ที่ควรได้รับการสนับสนุนให้เข้าโครงการนี้บรรจุเข้าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ เล่มที่ 10 ซึ่งยังได้จัดทำงบประมาณเสนอรัฐบาลเพื่อขออนุมัติเงินมาให้สถาบันสหกรณ์กู้ลงทุนตามโครงการนี้ด้วย

การขอกู้เงินเพื่อลงทุนตามโครงการ

ใน พ.ศ. 2519 กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้เสนอรายชื่อสถาบันสหกรณ์ ที่ได้รับการพิจารณาขึ้นต้นให้สร้างโรงสี จำนวน 20 สถาบัน รวมทั้งชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด ต่อ รกส.

ต่อมาใน พ.ศ. 2523 ชุมชนสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด ได้เสนอโครงการสินเชื่อระยะยาวเพื่อลงทุนสร้างโรงสี ขับต้นด้วยไอน้ำ มีขนาดกำลังการผลิต 40 เกวียนต่อ 24 ชั่วโมง พร้อมโรงคลุมซึ่งมีโครงสร้างเหล็กและใช้พื้นซีเมนต์ ขนาด 35x45x15 ลูกบาศก์เมตร ที่ตำบลโคกหม้อ ติดกับถนนสายเพชรเกษม อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี บนเนื้อที่ 5/1/50 ไร่ ต่อ รกส. ผ่านสหกรณ์จังหวัดราชบุรี ในคำเสนอขอกู้ที่ทางชุมนุมสหกรณ์ฯ เสนอต่อ รกส. นั้น ได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน วัตถุประสงค์ในการใช้เงินกู้ และแผนงานต่าง ๆ ตลอดจนประมาณการรายได้ค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการนี้ในช่วง 3 ปีแรก (พ.ศ. 2523-2525) ของการดำเนินงานให้ รกส. ใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติโครงการและเงินกู้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

ชุมชนสหกรณ์ฯได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการไว้ 3 ประการคือ

1.1 เพื่อต้องการให้สมาชิกของสหกรณ์ขายข้าวเปลือกได้ราคาดี โดยใช้ชุมชนสหกรณ์ฯเป็นเครื่องมือ

1.2 เพื่อต้องการให้สมาชิกของสหกรณ์ มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีความสามารถในการชำระหนี้สินคืนสหกรณ์ในอัตราที่สูงกว่าเดิม

1.3 เพื่อให้ธุรกิจของชุมชนสหกรณ์ฯและของสหกรณ์สมาชิก ขยายตัวมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ในการใช้เงินกู้

เพื่อลงทุนในการสร้างและตัดซื้อ โรงคลุม ร้านสี เครื่องจักร และเครื่องยังข้าว โดยชุมชนสหกรณ์ฯจำเป็นต้องใช้เงินทุนทั้งสิ้น 4,609,000 บาท ซึ่งจะเสนอขอกู้จาก ธกส.และกรมส่งเสริมสหกรณ์ แห่งละ 1,500,000 บาท ตามข้อตกลง เงินลงทุนส่วนที่เหลืออีกจำนวน 1,609,000 บาท ชุมชนสหกรณ์ฯจะใช้เงินทุนของตนเองออกมัทบโดยกัรขายทรัพย์สินและระดมทุนจากสหกรณ์สมาชิก ค่าลงทุนตามโครงการและแหล่งที่มาของเงินทุน ปรากฏตามตารางที่ 2.1 หน้า 16

3. แผนงานของโครงการ

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ชุมชนสหกรณ์ฯจึงได้กำหนดแผนงานที่สำคัญ ๆ ไว้ดังนี้

3.1 แผนการผลิตและรวบรวมข้าวเปลือก ชุมชนสหกรณ์ฯมีเป้าหมายที่จะทำการสีข้าวเปลือก ปีละประมาณ 7,540 เกวียน ซึ่งจะรวบรวมได้จากบรรดาสหกรณ์สมาชิก ในจำนวนนี้แยกออกเป็น ข้าวเปลือกชนิด 5% จำนวน 3,770 เกวียน ข้าวเปลือกชนิด 10-15% จำนวน 1,885 เกวียน และข้าวเปลือกชนิด 20-25% จำนวน 1,885 เกวียน เช่นกัน

ในปีแรกของการดำเนินงาน ชุมชนสหกรณ์ฯคาดว่าจะสีข้าวได้เพียง 2,860 เกวียน ทั้งนี้เนื่องจากโรงสีเพิ่งสร้างเสร็จและเปิดดำเนินงานได้เพียง 5 เดือน สำหรับการรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อแปรรูป ชุมชนสหกรณ์ฯจะใช้วิธี ซื้อเป็นเงินสด โดยใช้เงินทุนหมุนเวียนที่จะกู้ได้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์จำนวน 4,000,000 บาท และบางส่วนคาดว่าจะได้จากการ

ตารางที่ 2.1

ตารางแสดงค่าลงทุนตามโครงการ

รายการ	รวม	ก่อนโครงการ	เริ่มโครงการ	หลังโครงการ
ซื้อที่ดินที่ตั้งโรงสี		449,000		
ซื้อฉางข้าวขนาดความจุ 500 เกวียน 1 ฉาง		90,000		
สร้างโรงคลุม			2,000,000	
ซื้ออุปกรณ์และเครื่องสีข้าว			1,700,000	
ซื้อรถยนต์บรรทุก 6 ล้อ 1 คัน				250,000
ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน				26,500
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานครั้งแรก				93,500
	4,609,000	539,000	3,700,000	370,000

ที่มา: กองเงินกู้ 4 ธกส.

หมายเหตุ

- เงินลงทุนทั้งหมดจำนวน 4,609,000 บาท เป็นเงินทุนที่ได้มาจาก
 เงินทุนของชุมชนสหกรณ์ฯ จำนวน 1,609,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.90
 เงินกู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 1,500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.55
 เงินกู้จาก ธกส. จำนวน 1,500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.55
- ค่าลงทุนในโครงการจำนวน 3,700,000 บาท เป็นเงินกู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์
 และ ธกส. แห่งละ 1,500,000 บาท ส่วนที่เหลือ 700,000 บาท เป็นเงินทุนของชุมชนสหกรณ์ฯ
- ค่าลงทุนก่อนและหลังโครงการจำนวน 539,000 บาท และ 370,000 บาท ตาม
 ลำดับ เป็นเงินทุนของชุมชนสหกรณ์ฯ เช่นกัน
- เงินทุนของชุมชนสหกรณ์ฯ ได้มาจาก
 - ทุนที่ออกและเรียกชำระแล้ว จนถึง 17 สค. 2523 1,129,700 บาท
 - ทุนหุ้นสามัญที่ขายเพิ่มหลังจาก 17 สค. 2523 220,000 บาท
 - เงินทุนที่ได้จากการขายฉางข้าว 1 ฉาง 250,000 บาท
 - ทุนหุ้นสามัญที่ออกและเรียกชำระเพิ่ม 9,300 บาท

รวม 1,609,000 บาท

รับฝากข้าวในรูปกงสี (ดูความหมายของการรับฝากข้าวในรูปกงสีที่ หมายเหตุที่ 1. ในตารางที่ 2.2 หน้า 18.)

แม้ว่าชุมนุมสหกรณ์ฯ จะมีสมาชิกถึง 13 สหกรณ์ แต่ในจำนวนนี้คงมีเพียง 8 สหกรณ์ที่จะร่วมดำเนินธุรกิจโรงสีกับชุมนุมสหกรณ์ฯ เท่านั้น ส่วนอีก 5 สหกรณ์ ไม่สามารถเข้าร่วมธุรกิจนี้ได้เพราะ เกษตรกรสมาชิกผลิตข้าวได้ในปริมาณน้อยและต้องการเก็บไว้บริโภคในครอบครัว และบางสหกรณ์ เช่น สหกรณ์โคนมหนองโพฯ ไม่มีผลผลิตเกี่ยวกับข้าว แผนกิจการรวบรวมข้าวเปลือกในโครงการของ 8 สหกรณ์ ประสิทธิภาพรวบรวมข้าวของสหกรณ์ และสถิติผลผลิตข้าวเปลือกในจังหวัดราชบุรี ปรากฏตาม ตารางที่ 2.2, 2.3 และ 2.4 หน้า 18, 19 และ 20 ตามลำดับ

3.2 แผนการตลาด ชุมชนสหกรณ์ฯ ได้วางแผนที่จะจำหน่ายข้าวสารและผลผลิตพลอยได้ จากการสีข้าวตามโครงการไว้ดังนี้

3.2.1 ข้าวสารชนิด 5% และ 15% จะจำหน่ายให้แก่สหกรณ์สมาชิก ร้านสหกรณ์โพธาราม หน่วยราชการในจังหวัดราชบุรี ตลอดจนสหกรณ์การเกษตรในเขตท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการจำหน่ายแต่ละครั้งจะมีระยะเวลาการชำระหนี้ไม่เกิน 1 เดือน

3.2.2 ข้าวสารชนิด 25% จะติดต่อขายให้กับชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด (ชสท.) และกรมการค้าภายใน

3.2.3 ผลผลิตพลอยได้ เช่น ปลายข้าว และรำ จะจำหน่ายให้แก่สหกรณ์โคนมหนองโพฯ โดยการจำหน่ายจะมีระยะเวลาชำระหนี้ประมาณ 20 วัน

4. ประมาณการรายได้และค่าใช้จ่าย

ชุมนุมสหกรณ์ฯ ได้ประมาณการรายได้และค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามโครงการ ดังรายละเอียดที่ปรากฏตามตารางที่ 2.5 2.6 และ 2.7 หน้า 21 22 และ 23 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.2

ตารางแสดงแผนการรวบรวมข้าวเปลือกในโครงการ (หน่วย: เกวียน)

ชื่อสหกรณ์การเกษตร	รับฝาก ในรูป กงสี(1)	ซื้อเงิน สด (2)	รับชำระ หนี้เป็น ข้าว	รวม (3)	คาดว่าจะ ได้ จริง (4)	ร้อยละ ของที่ คาดว่าจะ ได้จริง
บางแพ	500	800	400	1,700	1,700	22.55
โพธาราม	1,000	150	500	1,650	1,650	21.88
บ้านโป่ง	870	300	130	1,300	1,300	17.24
ปากท่อ	300	170	1,530	2,000	650*	8.62
กรป.กลาง นพค.๓	300	-	200	500	500	6.63
วัดเพลง	100	150	100	350	350	4.64
ค่าเงินสะสม	-	-	150	150	150	1.99
เมืองราชบุรี	-	-	5,000	5,000	1,240*	16.45
ที่มา: กองเงินกู้ 4 รกส.			รวม	12,650	7,540	100

หมายเหตุ

- (1) การรับฝากข้าวในรูปกงสี คือ การที่สมาชิกนำข้าวเปลือกมาฝากให้สหกรณ์ขายเมื่อสหกรณ์ขายข้าวเปลือกได้แล้ว ก็จะหักเป็นค่าบริการในอัตราร้อยละ 2 ของเงินที่ได้
- (2) เงินทุนที่สหกรณ์ใช้ในการรวบรวมข้าวเปลือกแบบซื้อเงินสดนี้ จะได้จากเงินทุนของสหกรณ์เอง เงินกู้จาก รกส. และเงินกู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์
- (3) ปริมาณการรวบรวมข้าวเปลือกของสหกรณ์ เป็นตัวเลขจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์
- (4) ปริมาณที่คาดว่าจะได้จริง เป็นปริมาณการรวบรวมข้าวเปลือกของแต่ละสหกรณ์ที่ควรเป็นไปได้ โดยพิจารณาถึงปริมาณข้าวเปลือกที่สมาชิกผลิตได้หลังจากหักส่วนที่บริโภค ซึ่งส่วนใหญ่จะเข้าโรงสีเลือกในท้องที่และส่วนที่จะชำระหนี้แก่เจ้าหน้าที่ภายนอกแล้ว

*จำนวนข้าวเปลือกที่คาดว่าจะรวบรวมได้จริงต่ำกว่าจำนวนข้าวเปลือกที่คาดว่าจะรวบรวมได้ทั้งหมดเนื่องจาก

- สหกรณ์การเกษตรปากท่อ ข้าวเปลือกที่คาดว่าจะรวบรวมได้จากการรับชำระหนี้มีจำนวนสูงเกินไป เพราะเกิดฝนแล้งติดต่อกันเป็นเวลาหลายปีทำให้สมาชิกผลิตข้าวได้น้อย จึงไม่สามารถนำข้าวเปลือกมาชำระหนี้แก่สหกรณ์ได้ตามที่คาดไว้
- สหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี เนื่องจากเคยพบการทุจริตในการรวบรวมข้าวเปลือกมาก่อน ประกอบกับสมาชิกมีประวัติในการชำระหนี้ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นจึงคาดว่าปริมาณข้าวเปลือกที่จะรวบรวมได้จากการหักชำระหนี้ไม่ควรสูงเกินกว่า 1,240 เกวียน

ตารางที่ 2.3

ประวัติการรวบรวมข้าวเปลือกของสหกรณ์สมาชิก

พ.ศ. 2518-2523

(หน่วย: เกวียน)

ชื่อสหกรณ์ การเกษตร	ความจุ ของฉาง	ปีที่สร้าง ฉาง	พ.ศ. 2518	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2520	พ.ศ. 2521	พ.ศ. 2522	พ.ศ. 2523
บางแพ(1)	500	2521	-	-	-	-	500	1,650
โพธาราม(2)	500	2519	-	-	483	288	47	604
บ้านโป่ง(3)	500	2518	-	150	40	60	-	842
ปากท่อ(4)	500	2521	-	-	-	-	-	225
กรป.กลาง นพค.ฯ(5)	300	2521	-	-	-	-	-	-
วัดเพลง(6)	300	2521	-	-	-	104	35	42
ดำเนินสะดวก(7)	300	2521	-	-	-	-	86	108
เมืองราชบุรี(8)	500	2518	78	588	-	-	-	295

ที่มา: กองเงินกู้ 4 รกส.

หมายเหตุ

- (1) เมื่อสร้างฉางเสร็จ องค์การตลาดร่วมเพื่อเกษตรกร (อตก) ได้ขอเช่าฉาง สหกรณ์ยังไม่เช่า ดำเนินธุรกิจ แต่ข้าวเปลือกที่ อตก.รวบรวมร้อยละ 70 เป็นของสมาชิก
- (2) ฉางเหตุที่รวบรวมข้าวได้น้อยเพราะผลผลิตต่ำเนื่องจากฝนแล้งติดต่อกันนาน ในพ.ศ. 2522-2523 อตก.ขอเช่าฉาง แต่ข้าวเปลือกที่รวบรวมได้ร้อยละ 80 เป็นของสมาชิก
- (3) ฉางเหตุที่รวบรวมข้าวได้น้อยเพราะ ในพ.ศ. 2519 มีข้าวเสียหายจากความชื้น พ.ศ. 2520-2521 ไม่มีเงินทุนเพราะขายข้าวให้กระทรวงพาณิชย์แล้วไม่ได้เงิน พ.ศ. 2523 อตก.ขอเช่าฉาง
- (4) ฉางเหตุที่ไม่ได้รวบรวมข้าว เพราะไม่มีเงินทุนและฝนแล้ง พ.ศ. 2523 อตก.เช่าฉาง
- (5) ตั้งแต่สร้างฉางเสร็จไม่เคยรวบรวมข้าวเลยเพราะฝนแล้งติดต่อกันเป็นเวลานาน
- (6) ฉางเหตุที่รวบรวมข้าวได้น้อยเพราะมีเวลาในการค้าดำเนินงานน้อย พ.ศ. 2522-2523 อตก.ขอเช่าฉาง
- (7) ฉางที่สร้างขึ้นเป็นฉางเอนกประสงค์ไม่มีวัตถุประสงค์จะใช้รวบรวมข้าว พ.ศ. 2522-2523 อตก.ขอเช่าฉาง
- (8) ไม่ได้รวบรวมข้าวใน พ.ศ. 2520-2522 เพราะพบการทุจริต พ.ศ. 2503 อตก.ขอเช่าฉาง

ตารางที่ 2.4

ปริมาณข้าวเปลือกในจังหวัดราชบุรีของสมาชิกและปริมาณข้าวเปลือกที่คาดว่าจะรวบรวม
ได้จากสมาชิก

อำเภอ	ทั้งอำเภอ		เฉพาะสมาชิกของ สก.			คาดว่าจะรวบรวมได้จาก สก.
	เนื้อที่เพาะปลูก(ไร่)	ปริมาณข้าวที่ผลิตได้(ตัน)	เนื้อที่เพาะปลูก(ไร่)	ปริมาณข้าวที่ผลิตได้(ตัน)	ปริมาณข้าวเหลือขาย(ตัน)	
บางแพ	93,896	28,169	21,560	6,468	4,718	1,700*
โพธาราม	120,500	32,535	18,536	5,560	5,273	1,650*
บ้านโป่ง	98,241	49,121	6,779	2,830	1,950	1,300*
ปากท่อ	112,101	33,630	10,115	2,528	2,200	650*
(กรป.กลาง นพค.)	-	-	3,290	987	540	500
วัดเพลง	12,277	3,560	5,500	1,485	780	350
ดำเนินสะดวก	35,348	7,070	2,600	702	315	150
เมืองราชบุรี	114,517	45,806	9,000	2,430	1,818	1,240
จอมบึง	31,278	6,881	1,116	251	125	-
สวนผึ้ง	380	104	-	-	-	-
รวม	681,538	206,876	78,496	23,241	17,719	7,540

สก. หมายถึง สหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์

ที่มา: กองเงินกู้ 4 รกส.

หมายเหตุ *ค่าเหลือที่ปริมาณข้าวเปลือกที่คาดว่าจะรวบรวมได้จากสมาชิกของสหกรณ์บางสหกรณ์ต่ำกว่าปริมาณข้าวเปลือกเหลือขายมากนั้นเนื่องจาก

- 1) สมาชิกบางรายนอกจากจะมีหนี้สินอยู่กับสหกรณ์ของตนแล้ว ยังมีหนี้สินอยู่กับเจ้าหนี้ภายนอก เช่น พ่อค้าอีกด้วย ดังนั้นสมาชิกจึงต้องนำข้าวเปลือกส่วนหนึ่งไปชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ภายนอกก่อน ส่วนที่เหลือซึ่งมีเพียงส่วนน้อยจึงจะนำมาขายหรือชำระหนี้แก่สหกรณ์
- 2) สมาชิกบางรายไม่นำข้าวเปลือกมาขายให้สหกรณ์ เพราะต้องการหลบเลี่ยงการชำระหนี้ที่ตนมีอยู่กับสหกรณ์
- 3) สมาชิกบางรายเลือกขายข้าวเปลือกของตนให้กับพ่อค้าเพราะได้รับความสะดวกมากกว่าขายให้สหกรณ์

ตารางที่ 2.5

ประมาณการรายได้นและค่าใช้จ่ายของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด

	หลังโครงการ			ก่อนโครงการ 1มค.-31ธค. 2522
	1มค.-31ธค. 2525	1มค.-31ธค. 2524	1มค.-31ธค. 2523	
รายได้				
รายได้อตามโครงการ	27,740,791	27,740,791	10,522,369	
รวมรายได้อตามโครงการ	27,740,791	27,740,791	10,522,369	
รายได้อนอกโครงการ				
ค่าเช่าอาง			27,500	27,500
รายได้ออื่น	30,000	10,000	10,000	22,427.01
รวมรายได้อนอกโครงการ	30,000	10,000	37,500	49,927.01
รวมรายได้อทั้งหมด	27,770,791	27,750,791	10,559,869	49,927.01
ค่าใช้จ่าย				
ค่าใช้จ่ายตามโครงการ				
ต้นทุนโรงสี				
ข้าวเปลือก	24,693,500	24,693,500	9,366,500	
ค่าแรงโดยตรง	150,800	150,800	57,200	
ค่าแรงทางอ้อม	341,724	341,724	118,196	
ค่าใช้จ่ายของโรงสี	127,300	127,300	46,300	
ค่าเสื่อมราคาโรงสี	246,700	246,700	246,700	
รวมต้นทุนโรงสี	25,560,024	25,560,024	9,834,896	
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				
ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร	1,431,792	1,431,792	542,928	
ค่าเสื่อมราคาคาสิณทรัพย์อื่น	37,650	37,650	37,650	
ดอกเบี้ยเงินกู้ รกส.	105,000	105,000	52,500	
ดอกเบี้ยเงินกู้กรมส่งเสริมสหกรณ์	110,000	110,000	30,000	
รวมค่าใช้จ่ายตามโครงการ	27,244,466	27,244,466	10,497,974	
ค่าใช้จ่ายนอกโครงการ				
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				16,789
ค่าเสื่อมราคาคาสิณทรัพย์				10,000
รวมค่าใช้จ่ายนอกโครงการ				26,789
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	27,244,466	27,244,466	10,497,974	26,789
รายได้อสูงกว่าค่าใช้จ่าย	526,325	506,325	61,895	23,138.01

ที่มา: กองเงินกู้ 4 รกส.

เอกสารแนบเพิ่มเติมในภาคผนวกที่ 1 หน้า 147-154

ตารางที่ 2.6

งบแสดงฐานะการเงินของโรงพยาบาลพระเทพวชิรพยาบาล ปีที่ 31 ธันวาคม

สินทรัพย์	2525	2524	2523	2522
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	961,173.01	412,698.01	126,523.01	2,538.01
ลูกหนี้การค้า	832,000	832,000	315,600	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,793,173.01	1,244,698.01	442,123.01	3,538.01
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์				
ที่ดิน	449,000	449,000	449,000	449,000
สิ่งปลูกสร้าง (สุทธิ)	60,000	70,000	80,000	90,000
เครื่องจักรและอุปกรณ์ (สุทธิ)	2,959,900	3,206,600	3,453,300	
ยานพาหนะ (สุทธิ)	175,000	200,000	225,000	
อุปกรณ์สำนักงาน (สุทธิ)	18,550	21,200	23,850	
รวมที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	3,662,450	3,946,800	4,231,150	539,000
รวมสินทรัพย์	5,455,623.01	5,191,498.01	4,673,273.01	542,538.01
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น				
หนี้สินหมุนเวียน				
เงินกู้ยืมกำหนดชำระภายใน 1 ปี	150,000	150,000		
รวมหนี้สินหมุนเวียน	150,000	150,000		
เงินกู้ยืมระยะยาว				
ธกส.	1,200,000	1,350,000	1,500,000	
กรมส่งเสริมสหกรณ์	1,500,000	1,500,000	1,500,000	
รวมหนี้สิน	2,850,000	3,000,000	3,000,000	
ส่วนของผู้ถือหุ้น				
ทุนเรือนหุ้น				
ทุนจดทะเบียน				
หุ้นสามัญ 162,440 หุ้น ๆ ละ 100 บาท 1,624,400 บาท				
หุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้ว				
หุ้นสามัญ 162,440 หุ้น ๆ ละ 100 บาท	1,624,400	1,604,400	1,589,400	519,400
กำไรสะสม				
ขาดแล้ว				
สำรองตามข้อบังคับ	98,122	45,365	39,300	2,314
ยังไม่ได้จัดสรร	883,101.01	541,733.01	44,573.01	20,824.01
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	2,605,623.01	2,191,498.01	1,673,273.01	542,538.01
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	5,455,623.01	5,191,498.01	4,673,273.01	542,538.01

ที่มา: งบการเงิน 4 ธกส.

ตารางที่ 2.7

ประมาณการกระแสเงินสด เข้า-ออก ของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด

	2525	2524	2523
เงินสดได้มา			
จากการออกจำหน่ายหุ้น	20,000	15,000	1,070,000
รับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้า	832,000	315,600	
เงินกู้ยืมระยะยาว			3,000,000
จากการดำเนินงาน			30,645
รวมเงินสดได้มา	852,000	330,600	4,100,645
เงินสดใช้ไป			
ลงทุนตามโครงการ (ทุนตนเอง)			976,500
ลงทุนตามโครงการ (เงินกู้)			3,000,000
ชำระหนี้เงินกู้	150,000		
จ่ายเงินปันผล	127,200		
จ่ายค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์	5,000	3,100	1,160
จากการดำเนินงาน (ขาดทุนเงินสด)	21,325	41,325	
รวมเงินสดใช้ไป	303,525	44,425	3,977,660
เงินสดเพิ่มขึ้น	548,475	286,175	122,985

ที่มา: กองเงินกู้ 4 รกล.

การพิจารณาอนุมัติโครงการและเงินกู้

ตามข้อตกลงระหว่าง ธกส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้กำหนดให้ ธกส. เป็นผู้พิจารณา และวิเคราะห์ในรายละเอียด ถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ เมื่อ ธกส. เห็นชอบในโครงการนี้แล้ว จึงจะอนุมัติเงินกู้ ให้ชุมนุมสหกรณ์นำไปลงทุนเพื่อสร้างโรงสีตามที่ ต้องการได้ สำหรับโครงการนี้ ธกส. ได้ทำการวิเคราะห์แผนงาน ประมาณการรายได้ค่าใช้จ่าย ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นพอสรุปได้ดังนี้¹

1. ในด้าน การจัดการและดำเนินงานธุรกิจโรงสี

เนื่องจากชุมนุมสหกรณ์ฯ ยังไม่เคยดำเนินงานธุรกิจใด ๆ มาก่อน จึงไม่อาจทราบ ความสามารถในการจัดการและบริหารของคณะกรรมการได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงคุณสมบัติของ กรรมการแต่ละคนแล้ว เห็นว่าส่วนใหญ่ต่างก็มีความสามารถในการบริหารงานสหกรณ์ของตนดี พอสมควร ทั้งยังไม่เคยมีพฤติกรรมล่อไปในทางทุจริตในการดำเนินงาน นอกจากนี้คณะกรรมการ แต่ละคนต่างก็ให้ความร่วมมือและมีความสามัคคีกันดี ดังนั้นคาดว่าจะไม่มีปัญหาในการจัดการ ชุมนุมสหกรณ์ฯ แต่อย่างใด ส่วนในด้าน การดำเนินงานธุรกิจโรงสีที่จะก่อสร้างตามโครงการนั้น ขณะนี้ คณะกรรมการได้ทำการคัดเลือกบุคคลที่จะทำหน้าที่ผู้จัดการโรงสีไว้เรียบร้อยแล้ว แต่ในระยะเริ่ม ต้นของโครงการ คณะกรรมการจะระดมกรรมการ และสมาชิกสหกรณ์บางคน ที่มีความรู้ทางด้าน โรงสีและการดูข้าวและผ่านการทดสอบความพร้อมจากทาง ธกส. แล้ว มาร่วมช่วยเหลือกันในการ ดำเนินงานอย่างใกล้ชิด พร้อมกันนี้ผู้รับเหมาก่อสร้างโรงสีซึ่งมีความรู้ในด้านนี้ เป็นอย่างดีก็ได้ตกลง จะอยู่ช่วยเหลือและฝึกสอนผู้ปฏิบัติงานให้จนกว่าจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ดี

¹ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, "การพิจารณาโครงการสร้างโรงสี ของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด"

2. ในด้านกรรรวบรวมข้าวเปลือก

การรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อนำมาสีตามโครงการนี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน กล่าวคือ ขั้นตอนแรก จะเป็นการรวบรวมข้าวเปลือกของสหกรณ์การเกษตรที่เป็นสมาชิกของ ชุมนุมสหกรณ์ฯ จากเกษตรกรสมาชิก ซึ่งคาดว่าจะรวบรวมได้ประมาณปีละ 7,600 เกวียน ปริมาณข้าวเปลือกดังกล่าวนี้เป็นปริมาณไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณข้าวเปลือกที่ทั้งจังหวัดผลิตได้คือ 206,876 เกวียน (ดูตารางที่ 2.4 หน้า 20) ดังนั้นจึงคาดว่าคงจะรวบรวมได้โดยไม่มีอุปสรรคใด ๆ ประกอบกับสหกรณ์การเกษตรเหล่านี้ต่างก็มีฉางและอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้าวเปลือกอยู่แล้ว ส่วนปัญหาในการแย่งกันรับซื้อข้าวเปลือกกับพ่อค้าในท้องถิ่นก็ไม่มีมากนัก เพราะสหกรณ์การเกษตรที่เป็นสมาชิกจะให้ความสะดวกในการรวบรวมโดยจะรับซื้อข้าวที่หน้าลานของสมาชิก และสมาชิกส่วนใหญ่ก็นิยมขายข้าวเปลือกให้แก่สหกรณ์การเกษตรฯ ของตนมากกว่าพ่อค้า เพราะได้รับความยุติธรรมมากกว่า ส่วนขั้นตอนที่สองนั้น จะเป็นการรวบรวมข้าวเปลือกของชุมนุมสหกรณ์ฯ จากสหกรณ์การเกษตรฯ ที่เป็นสมาชิก ในขั้นตอนนี้ก็คาดว่าจะไม่มีปัญหาเช่นกัน เพราะชุมนุมสหกรณ์ฯ ได้ติดต่อขอกู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์มาเป็นทุนในการซื้อข้าวเปลือกแล้ว และคาดว่าจะมีจำนวนเพียงพอในการดำเนินงานตามโครงการนี้ได้ อีกทั้งชุมนุมสหกรณ์ฯ มีฉางข้าวอยู่แล้วในบริเวณโรงสีที่จะทำการก่อสร้างซึ่งมีความจุถึง 1,500 เกวียน การรวบรวมข้าวเปลือกในแต่ละขั้นตอนมีความสะดวกเพราะมีการคมนาคมที่ดีและระยะทางในการไปรวบรวมก็ไม่ไกลมากนัก และหากปีใดการรวบรวมข้าวเปลือกทำได้น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในแผนคือประมาณ 7,600 เกวียน แต่ไม่ต่ำกว่า 6,000 เกวียนแล้วชุมนุมสหกรณ์ฯ ก็ยังคงดำเนินธุรกิจโรงสีต่อไปได้โดยไม่ขาดทุน

ชุมนุมสหกรณ์ฯ และสหกรณ์การเกษตรฯ จะรวบรวมข้าวเปลือกโดยใช้วิธีการหมุนเวียน กล่าวคือ ในแต่ละปีชุมนุมสหกรณ์ฯ และสหกรณ์การเกษตรฯ จะทำการรับซื้อหรือรวบรวมข้าวเปลือกหลายครั้ง โดยปริมาณข้าวเปลือกที่รับซื้อหรือรวบรวมนั้นจะไม่มากกว่าความจุของฉางที่ตนมีอยู่ เมื่อรวบรวมข้าวเปลือกในครั้งที่ 2 ได้แล้วก็จะขายหรือสีข้าวเปลือกที่เก็บรวบรวมได้ในครั้งแรกออกไป เพื่อให้ฉางมีที่ว่างและพร้อมที่จะเก็บข้าวเปลือกชุดใหม่และจะทำเช่นนี้เรื่อยไปจนหมดฤดูกาลเก็บเกี่ยว ดังนั้นโดยอาศัยวิธีการหมุนเวียนเช่นนี้จึงทำให้สามารถรวบรวมข้าวเปลือกในแต่ละปีได้ในปริมาณที่ต้องการและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษา

3. ในด้านการตลาด

การจำหน่ายข้าวสารและผลิตภัณฑ์ลอยได้จากการแปรสภาพ ของชุมนุมสหกรณ์ฯ

มีผู้ทางแฉ่มใส่พอดควร และคาดว่าจะจำหน่ายได้หมดเพราะมีตลาดที่จะรับซื้อหลายแห่ง เช่น กรมกวดคว่ำภยใน รำนลหกรณัโพราราม และล่วนรยภการในส้งหวัดรยภบุรี เป็นต้น

4. ในด้านหลักประกันเงินกู้

ขุ่มนุมลลหกรณัฯได้เล่นอที่ดินที่จะสร้างโรงสีราคาประเมิน 400,000 บาท และ โรงคูลมโรงสีพร้อมเครื่องจักร ราคา 3,700,000 บาท รวมมูลค้ำหลักประกันทั้งสิ้น 4,100,000 บาท จำนองเป็นหลักประกันเงินกู้แก่ รกส.ซึ่งพิจารณาแล้วว่ำมีความมั่นคงเพียงพอ

5. ในด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานตามโครงการนี้จะมีขำรยภการในต้ำแห่งลหกรณัส้งหวัดรยภบุรี ทำหน้าที่ควบคุมและให้ค้ำปรึกษาในการดำเนินงานของขุ่มนุมลลหกรณัฯอย่างใกล้ชิด และขำรยภการ ในต้ำแห่งลหกรณัฯเกอต้ำ ๆ ของส้งหวัดรยภบุรี ทำหน้าที่ก้ำกับควบคุมและให้ค้ำปรึกษาในการ ดำเนินงานของลหกรณัการเกชตรฯ รกส.ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ำขำรยภการหรือเจ้าหน้าที่เหล่านี้ ให้ความเออใจใส่ต่อโครงการนี้อย่างดี นอกจกนัลลหกรณัฯเกอบางเออเกอ มีความรู้เกี่ยวกับการ ดูขำวและการดำเนินธุรกิจโรงสีพอดสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อโครงการนี้อย่างมาก

6. ในด้านฐานะการเงินและการร่วมลงทุนในโครงการ

จกกรยภงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของขุ่มนุมลลหกรณัฯ ใน พ.ศ. 2522 (ดูตารางที่ 2.5 และ 2.6 หน้า 21 และ 22) ซึ่งเป็นปีก่อนที่จะเริ่มต้นโครงการ แสดงว่ำขุ่มนุมลลหกรณัฯมีก้ำไรลฐกริกจกการดำเนินงาน 23,138.01 บาท และมีทุนที่ออกและ เรียกขำระแล้วจำนวน 519,400 บาท รวมเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งสิ้น 542,538.01 บาท แม้ว่ำจำนวนเงินดังกล่าวจะน้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนเงินที่ขุ่มนุมลลหกรณัฯ เล่นขอขอกู้มา คือ 1,500,000 บาท แต่ใน พ.ศ. 2523 ขุ่มนุมลลหกรณัฯได้เรียกเก็บเงินค้ำหุ้นล่วนที่เหลือและมีโครงการที่จะขำยหุ้นเพิ่มอีกจำนวน 839,600 บาท เมื่อรวมกับทุนเรื้อนหุ้นที่ขุ่มนุมลลหกรณัฯมีอยู่ เดิมจะเกินกว่าร้อยละ 50 ของวงเงินที่เล่นขอขอกู้มาซึ่งคิดว่ำเป็นอัตราล่วนที่นำพอใจ

7. ในด้านผลตอบแทนจากการลงทุนและความคล่องตัวในการดำเนินงาน

จกแผนงานที่ขุ่มนุมลลหกรณัฯเล่นอมาและจกการที่ รกส.ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมถึง รายได้ ค้ำใช้จ่าย และผลตอบแทนที่ค้ำตว่ำจะได้รับจกการลงทุนในโครงการนี้ แสดงว่ำผลตอบแทนจกการลงทุนในปีปกติอยู่ในเกณัที่ที่ดีพอดสมควร และเมื่อได้พิจารณาถึงงบกระแส-

เงินสดที่ประมาณขึ้นมาตามโครงการนี้ ก็แสดงให้เห็นว่าชุมชนสหกรณ์ฯ คงจะมีความคล่องตัวในการดำเนินงานในเกณฑ์ที่ดีด้วยเช่นกัน (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 2.7 และ 2.8 หน้า 23 และ 29)

ตารางที่ 2.8

ตารางแสดงอัตราส่วนเปรียบเทียบ*

<u>สมรรถภาพในการหารายได้</u>	พ.ศ. 2525	พ.ศ. 2524	พ.ศ. 2523
กำไรสุทธิ	526,325	506,325	61,895
กำไรสุทธิ/ขาย	0.019	0.018	0.006
อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์	0.096	0.098	0.013
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้เป็นเจ้าของ	0.202	0.231	0.037
อัตราผลตอบแทนของเงินทุนถาวร	0.140	0.143	0.031
อัตราคุ้มหนี้	2.221	2.166	1.610
<u>ความมีสภาพคล่อง</u>			
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	11.954	8.298	-
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว	11.954	8.298	-
<u>ความมีเสถียรภาพ</u>			
อัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์รวม/หนี้สินรวม	1.914	1.730	1.558
อัตราส่วนระหว่างเงินกู้ยืมระยะยาว/ส่วน- ของเจ้าของ	1.036	1.300	1.793

ที่มา: กองเงินกู้ 4 รกส.

*ดูสูตรการคำนวณอัตราส่วนใน บทที่ 5 หน้า 108-110

เมื่อ รกส. ได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการนี้ในหลาย ๆ ด้านประกอบกันแล้ว มีความเห็นว่าโครงการนี้น่าจะมีผู้ทางบรรลุผลสำเร็จได้และจะเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในท้องถิ่นของจังหวัดราชบุรีเป็นอย่างมาก จึงเห็นสมควรให้อนุมัติโครงการนี้ได้

เมื่อ รกส. อนุมัติโครงการนี้แล้ว ได้จัดส่งสำเนาการอนุมัติไปให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้พิจารณาและอนุมัติเงินกู้ตามข้อตกลงจำนวน 1,500,000 บาท ให้ก่อน เพื่อจะได้นำมาใช้จ่ายในการลงทุนตามโครงการต่อไป กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้เสนอเรื่องไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อขออนุมัติเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ชุมนุมสหกรณ์ฯ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดย นต. ปุณณิ ปุณศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ได้พิจารณาเห็นชอบและอนุมัติเงินจำนวนนี้ให้แล้วตามคำสั่งกระทรวงที่ 119/2523 อันมีสาระสำคัญ ดังนี้คือ¹

1. เห็นสมควรให้ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด ได้รับเงินกู้ "ทุนส่งเสริมการสหกรณ์" ตามระเบียบว่าด้วยเงินทุนส่งเสริมการสหกรณ์ พ.ศ. 2517 ข้อ 6.3 จำนวน 1,500,000 บาท เพื่อใช้เป็นทุนในการก่อสร้างโรงสีพร้อมโรงคลุมตามโครงการสร้างโรงสี ปี 2520 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2523
2. กำหนดชำระเงินกู้เป็นงวดรายปี งวดละ 150,000 บาท และให้เสร็จเรียบร้อยภายในเวลา 15 ปี โดยเริ่มชำระคืนเมื่อสิ้นปีที่ 5 นับแต่ปีที่กู้เป็นต้นไป (ดูรายละเอียดในตารางที่ 2.9 หน้า 31)
3. ให้คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี (ถ้าไม่ส่งคืนเมื่อถึงกำหนดชำระจะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 4 ต่อปี)
4. ชุมชุมสหกรณ์ฯ จะต้องนำที่ดินโรงสี และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ในที่ดิน มาค้ำนองเป็นประกัน
5. นอกจากนี้ให้เป็นไปตามสัญญาเงินกู้ "ทุนส่งเสริมการสหกรณ์" ระหว่างชุมนุมสหกรณ์ฯ และกรมส่งเสริมสหกรณ์

¹ กรมส่งเสริมสหกรณ์, "เอกสารประกอบการให้กู้ยืม-ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดราชบุรี จำกัด" (กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2523)

ตารางที่ 2.9

ตารางการชำระคืนเงินกู้

ระหว่าง ชุมนุมสหกรณ์ฯ กับ กรมส่งเสริมสหกรณ์

งวดที่	กำหนดชำระภายในวันที่	ชำระคืนเงินรวม	ชำระคืนเงินต้น	ชำระดอกเบี้ยประมาณ	ต้นเงินคงเหลือ
1	31 ธค. 2523	30,000	-	30,000	1,500,000
2	31 ธค. 2524	30,000	-	30,000	1,500,000
3	31 ธค. 2525	30,000	-	30,000	1,500,000
4	31 ธค. 2526	30,000	-	30,000	1,500,000
5	31 ธค. 2527	30,000	-	30,000	1,500,000
6	31 ธค. 2528	180,000	150,000	30,000	1,350,000
7	31 ธค. 2529	177,000	150,000	27,000	1,200,000
8	31 ธค. 2530	174,000	150,000	24,000	1,050,000
9	31 ธค. 2531	171,000	150,000	21,000	900,000
10	31 ธค. 2532	168,000	150,000	18,000	750,000
11	31 ธค. 2533	165,000	150,000	15,000	600,000
12	31 ธค. 2534	162,000	150,000	12,000	450,000
13	31 ธค. 2535	159,000	150,000	9,000	300,000
14	31 ธค. 2526	156,000	150,000	6,000	150,000
15	31 ธค. 2537	153,000	150,000	3,000	-
รวม		1,815,000	1,500,000	315,000	

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์

หมายเหตุ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี

ส่วนรถล. ได้กำหนดเงื่อนไขการกู้ยืมเงินตามโครงการนี้ ดังมีสาระสำคัญดังนี้คือ¹

1. กำหนดให้ขุมนุมสหกรณ์ฯ เปิดรับเงินกู้ทั้งหมดเป็นรายงวด รวม 2 งวด งวดแรก จำนวน 750,000 บาทประมาณวันที่ 14 พฤศจิกายน 2523 งวดที่ 2 จำนวน 750,000 บาท เมื่อโรงสีสร้างเสร็จและทดสอบการใช้งานแล้ว ซึ่งประมาณวันที่ 15 ธันวาคม 2523
2. ให้ชำระคืนเงินกู้เป็นงวดรายปี ภายในวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปีรวม 12 งวด โดยมีระยะเวลาปลอดชำระหนี้เงินใน 2 งวดแรก งวดต่อไปให้ชำระต้นเงินงวดละ 150,000 บาท (ดูตารางที่ 2.10 ประกอบ)
3. ให้ขุมนุมสหกรณ์ฯ ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7 ต่อปี
4. ให้ขุมนุมสหกรณ์ฯ นำที่ดินที่ตั้งโรงสี พร้อมเครื่องสีและอุปกรณ์ มาค้ำนองเป็นประกัน
5. ให้ขุมนุมสหกรณ์ฯ ประกันอัคคีภัยในแต่ละงวดเท่ากับส่วนที่แตกต่างระหว่างต้นเงินกู้รวมดอกเบี้ยถึงต้นงวด กับหลักประกันตามข้อ 4 ซึ่งมีมูลค่า 400,000 บาท
6. ก่อนเข้ารับเงินกู้งวดแรก ขุมนุมสหกรณ์ฯ จะต้องจัดให้มีผู้จัดการโรงสีโดยความเห็นชอบของผู้จัดการลำชา ราชบุรี จนกว่าจะชำระเงินกู้เสร็จ
7. ให้ขุมนุมสหกรณ์ฯ สัตถ์ทำรายงานการรับซื้อ การจำหน่าย การสีข้าวหรือแปรรูป ผลิต์ผลคงเหลือ ตามแบบ 26.16 ของ รถล. ส่งลำชาราชบุรี 2 ชุด เป็นประจำทุกเดือน ภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป
8. นอกเหนือจากนี้ให้เป็นไปตามข้อตกลงของหนังสือสัญญาเงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร ระหว่างขุมนุมสหกรณ์ฯ กับ รถล.

¹ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร., "การพิจารณาโครงการสร้างโรงสีของขุมนุมสหกรณ์การเกษตร จังหวัดราชบุรี จำกัด" (กรุงเทพมหานคร: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2523)

ตารางที่ 2.10

ตารางการชำระคืนเงินกู้

ระหว่าง ขุ่มมูลหลักทรัพย์ กับ รกส.

งวดที่	กำหนดชำระภายในวันที่	ชำระคืนเงินรวม	ชำระคืนเงินต้น	ชำระดอกเบี้ยประมาณ	ต้นเงินคงเหลือ
1	31 ธค. 2523	52,500	-	52,500	1,500,000
2	31 ธค. 2524	105,000	-	105,000	1,500,000
3	31 ธค. 2525	255,000	150,000	105,000	1,350,000
4	31 ธค. 2526	244,500	150,000	94,500	1,200,000
5	31 ธค. 2527	234,000	150,000	84,000	1,050,000
6	31 ธค. 2528	223,500	150,000	73,500	900,000
7	31 ธค. 2529	213,000	150,000	63,000	750,000
8	31 ธค. 2530	202,500	150,000	52,500	600,000
9	31 ธค. 2531	192,000	150,000	42,000	450,000
10	31 ธค. 2532	181,500	150,000	31,500	300,000
11	31 ธค. 2533	171,000	150,000	21,000	150,000
12	31 ธค. 2534	160,500	150,000	10,500	-
รวม		2,235,000	1,500,000	735,000	

ที่มา: กองเงินกู้ 4 รกส.

หมายเหตุ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปี